

VšĮ NVO teisės institutas, kodas 300024285
Tel. 8 696 87335, el. p. info@nvoteise.lt, Saulėtekio al. 9, I korp. 904 k., Vilnius

**Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai
Gedimino pr. 38, Vilnius 01104**

2018-08-13 Nr.18/56

DĖL SOCIALINIO VERSLO PLĖTROS ĮSTATYMO

Susipažinę su Socialinio verslo plėtros įstatymo projektu Nr. 18-6947 teikiame savo pastabas ir pasiūlymus.

Šis įstatymas turėtų prisidėti prie socialinio verslo skatinimo, teisinio aiškumo ir bendros socialinės aplinkos gerinimo, tačiau dabartinis įstatymo projektas turi trūkumų, kuriuos būtina pašalinti. Šio įstatymo neegzistavimas teisinėje sistemoje daro žalą tiek socialiniam verslui, kuris neturi pajėgumų konkuruoti su juridiniais asmenimis, kurie siekia tik pelno, tiek pažeidžiamoms socialinėms grupėms, kurioms nėra suteikiama visa galima pagalba.

Dėl sąsajos su socialinių įmonių įstatymu

Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu egzistuojantis socialinių įmonių modelis yra brangus ir neefektyvus, nesprendžia socialinių problemų iš esmės. Šis modelis prieštarauja tarptautinių dokumentų esmei, pvz. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijai, kuri įtvirtina siekį integruoti neįgaliuosius į atvirą darbo rinką. Dabartinis modelis Lietuvoje sukuria atskirtas darbo rinkos dalis, skirtas tik su sunkumais susiduriančioms socialinėms grupėms, o tai dar labiau skaldo visuomenę ir neleidžia vystyti tarptautinius standartus atitinkančiam socialiniam verslui. Dėl šių priežasčių skatintina socialinių įmonių įstatymo peržiūra ir įtraukimas į socialinio verslo plėtros įstatymą, taip panaikinant socialinių įmonių įstatymą ir integruojant jo nuostatas į kuriamą vientisą socialinio verslo sistemą.

Dėl sąvokos „visuomenės socialinė problema“ ir problemų nustatymo tvarkos

Nuostata, suteikianti teisę Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai nustatyti socialinių problemų sričių sąrašą (2 str. 7 d.), yra labai diskutuotina. Tokia nuostata gali vienai ministerijai suteikti per daug galių reguliuoti kokiose srityse socialinis verslas gali vykdyti veiklą ir per daug varžyti tokio verslo vystymąsi. Jei Ministerijai suteikiama tokia teisė, turėtų būti nustatytas arba nebaigtinis sąrašas socialinių problemų, arba papildomai turi būti nustatyti kriterijai kaip socialinio verslo atstovai ar kiti socialiniai partneriai galėtų siūlyti pildyti šį sąrašą.

Dėl įstatyme pateikto socialinio poveikio sričių sąrašo

Įstatyme pateikiamas 8 punktų sąrašas, nurodantis veikimo sritis (4 str. 3 d.), neatitinka dabartinės tarptautinės praktikos ir neapima visų naudingų sferų, kuriose socialinis verslas galėtų vykdyti savo veiklą. Pavyzdžiui, sąrašas neapima visų Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų. Šie tikslai apima absoliučiai didžiąją dalį socialinio verslo galimybių.

Dėl įstatyme pateikto socialinių grupių sąrašo

Šiuo metu įstatyme pateikiamas baigtinis pažeidžiamų socialinių grupių sąrašas (4 str. 1 d.) yra netikslus, nes su problemomis susiduriančios grupės keičiasi ir teisėkūros subjektai neturėtų galimybės į problemas reaguoti pakankamai greitai, kad socialinis verslas turėtų galimybę prisidėti prie šių problemų sprendimo. Siūlytina įstatyme sąrašo nepateikti, o vietoje jo įtraukti nuostatą, kad sąrašas nustatomas poįstatyminiu teisės aktu. Pageidautina, kad sąrašo keitime dalyvautų socialinio verslo savivaldos institucija ir/ar kiti socialiniai partneriai.

Dėl procento, nustatančio pajamas iš ekonominės veiklos

Atkreiptinas dėmesys, kad įstatyme nustatytas kriterijus dėl pajamų iš ekonominės veiklos (50 proc.) yra per aukštas (3 str. 1 d. 3 p.). Tokia riba stipriai apriboja galimybę nevyriausybinėms organizacijoms naudotis socialinio verslo įstatymo suteikiamomis galimybėmis, nes didelė dalis organizacijų finansavimą už paslaugų teikimą gauna pagal projektines sutartis ar per krepšelių sistemą iš valstybės ir/ar savivaldybės įstaigų. Tarptautinės ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos nuomone 50 proc. riba yra per aukšta. Jų rekomendacine nuomone, tai turėtų būti 10% ir bent 1 pastovus darbuotojas.

Rekomenduotina šiuo metu nustatytą procentą ženkliai mažinti arba nustatyti skirtingus kriterijus pelno siekiantiems ir pelno nesiekiantiems juridiniams asmenims.

Pagarbiai

Direktorius

Rytis Jokubauskas